

Vandrerute 4 fra Skarrild

Kirkepladsen	KM
	0
Th ad Hovedgaden	0,4
Tv ad Nr Karstoftvej	0,2
Tv ad Hesselvigvej-tjæreovne	2,1
Tv indd til Tjæreovnene og tilbage og følg gul pil	1,7
Th ad asfaltvej	2,9
Th ad Nr Karstoftvej	0,3
Th ad Hovedgaden	0,4
Tilbage i Skarrild IALT	8,0

Kortudsnit er reproduceret i.h.t. tilladelse
© Kort & Matrikelstyrelsen (215)

Vandrerute 4 fra Skarrild

Tjæreovne –8,0 km

Hvad ser man på turen

På turen kommer man igennem et typisk midt-vest-jysk plantage- og hedelandskab omkring Skjern å.

SKARRILD KIRKE

Ved start eller slut på turen fra Kirkepladsen i Skarrild bør man gå ind og se kirken. En udførlig information om denne og om flyvergravene på kirkegården kan købes i kirkens våbenhus.

Straks efter kirken passeres Skjern å over landevejsbroen mod Sønder Omme.

FRA SKARRILD MOD TJÆREOVNENE

Ca 1 km ad Hesselvigvej findes en parkeringsplads for HSF. Her er det en god ide at følge stien ned til Skjern Å, som her tager sig ud fra en af dens flotteste sider.

Længere ad Hesselvigvej, inde i skoven vises der af til Tjæreovnene, som er hovedmålet for denne tur.

De blev restaureret i starten af 1990'erne, og er, så vidt vides, de eneste, som er blevet bevaret i Danmark.

De to gamle tjæreovne blev genopbygget som et minde om et gammelt erhverv, som for længe siden blev nedlagt.

Tjæreovnene giver et billede af, hvordan man producerede trækul og trætjære – samtidig viser de et stykke kulturhistorie, som hører til de jyske plantager.

Det Gamle Kommunekontor

Produktionen foregik på den måde, at det indre kammer blev fyldt op med opstabled træ. Herefter blev åbningen forsejlet med en jernplade, som var klinet til med ler. I hulrummet omkring det indre kammer blev der fyret kraftigt igennem de to åbninger, som er på hver side. Ilden og varmen har smøget sig omkring ovnkammeret, inden det ramte aftrækket ved den bagerste gavl. Efter cirka fire dages fyring var træet omdannet til trækul.. Tjæren, som kom ud af træet, er rendt ud af to afløbsriste, og videre ud i en muret tjæregrube, hvor det blev samlet op. Dette kunne lade sig gøre, da gulvet var udformet med et kraftigt fald mod ristene. Afkølingen af træet tog ligeledes omkring fire dage, hvorefter træet blev taget ud, og den næste fyring kunne gå i gang.

Med to ovne kunne man således hele tiden holde gang i fyringen, da de skiftedes til at brænde og afkøle.

Udvidningen af tjære var med til at forbedre økonomien på en række området. Kullene blev brugt til mange forskellige formål så som opvarmning, madlavning, industrivirksomhed, samt til indblanding i svine- og hønsefoder. Sidstnævnte havde god effekt overfor sygdomme.

Tjæren derimod blev brugt til vedligeholdelse af træværk på bygninger, samt til imprægnering af fiskegarn og hegnspæle.

I alt blev der i starten af 1900-tallet bygget over 20 trætjæreovne, og ovnene i Hesselvig blev taget i brug omkring 1910 til årene efter 2.verdenskrig.

Efter krigen samlede Hedeselskabet brændingen af trækul og trætjære på en træindustri i Brande, som var i drift indtil 1970. Kullene blev i nyere tid benyttet som grillkul.

Resten af turen går gennem Hesselvig plantage. Plantagen er endnu domineret af høje granbevoksninger, men, der er indenfor de seneste år etableret nyplantninger bestående af bøg, eg og andre løvtræer.

Under vejs passeres Hedeselskabets plantørbolig, Lille Studsgård.

